

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szerkesztésére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetők még elfogadtak:

Budapest: Goldberger A. V. és Ekestein B. hird. irod. Bőcsény: Schalek H., Dukas M., Oppelk A., Danbe G. L. és társánál és Hornél. Brűnen: Stern M.

Nyitár: petitsora 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitárak és hirdetés.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A »Muraközi tisztai önszervező szövetkezet«, a »Csáktornyai takarékpénztár«, a »Muraközi takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Milleniumi ügyek.

Zalamegye szőlőszete és borászata a milleniumi kiállításon.

Zalamegyei ezredéves kiállítást rendező helyi bizottság által megválasztott szőlőszeti és borászati csoport albizottságának még 1894. évi június hó 30-án Keszthelyen tartott ülésén elhatározottat, hogy a zalamegyei szőlőbirtokosok a milleniumi kiállításon kollektív vesznek részt s hogy a folyó év november hó végéig Csanády Gusztáv gazdasági tanintézet igazgatójához Keszthelyre beküldendő borok a tulajdonos költésége nélkül palackképesekké tételnek, az előírt módon palackoztatnak és a kiállításra a tulajdonos neve alatt elküldetnek.

Az ily együttes kiállítás azonban csak akkor bir kellő súlytal és csak akkor biztosítja a kívánt sikert, ha a kiállítók nagy száma és a kiállított tárgyak sokasága az általános érdeklődést bizonyítja.

Ezért, de mert Zalamegyében a mezőgazdaság legfontosabb ága a szőlőszet, miután 42000 k. hold szőlője van, tehát kell, hogy ennek külsőleg a jelét adja, miért is az említett kiállítási csoport jegyzője (Tus Antal vinczellériskola igazgató Tapolczán) ez uton is felkéri a szőlőtermelőket, hogy a kiállításon minél számosabban vegyenek részt s úgy a szőlő mint a borkiállításra vonatkozó bejelentéseket mielőbb tegyék meg s ily kiállítási bejelentő ívekért hozzá forduljanak.

Főhivás.

Az 1896 ik évi kiállítás kulturális életünk ezer esztendőös fejlődése keretében a közlekedésügy egyik legfontosabb ágát a postát és távirtdát és annak fejlődését is hivatalva van föltüntetni. — Hogy ezen hazai intézménynek történelmi fejlődése hű képen bemutatható legyen, ahhoz szükséges az országban szétszórva levő azon emléktárgyak összegyűjtése is, melyek a régi posta illetve távirtda ellátására szolgáltak. Ilyen tárgyak különösen: postai szelvények, címerek, postakürtök, postalegények ruházata, postakocsik képei, mintái, ezekre vonatkozó tervek rajzok és leírások, térképek, nyomtatványok, tarifák, könyvek stb.

Főlkérem ennél fogva a közönséget, hogy ha valamely történelmi jelentőségű ily tárgyról tudomása van, annak leírását és hollétét tudomásomra hozni, a kinek pedig ilyen tárgy birtokában van és az ezredéves kiállítás céljára átengedni hajlandó, azt vagy hozzáam beküldeni, vagy a legközelebbi postahivatalnak átvételi elismervényre ide juttatás végett átadni sziveskedjék.

A kiállítás után tulajdonosaiknak vissza fognak adni, kivéve, ha azokat az illetők a posta távirtdamúzeum számára átengedik. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur önmagmértőségére érdekesebb tárgyak gyűjtése körül buzgolkodó egyéneknek elismerésül jutalmakat is helyez kilátásba.

A kiállítási emléktárgyak bejelentésének határidejéül folyó évi december hó 10-ét tűzöm ki

Pécsett, 1895. november 3-án.

Irics Péter
posta- és távirtda igazgató.

Ös-Budavára.

A legutóbbi nagy kiállítások egyik jelentős részét, nagy vonzóerejét képezték a történelmi jelentőséggel bíró korszakok s az azoknak keretül szolgáló városok korhú és életnagyságu utanzatai. Így Párisban a »Bastilla«, Antwerpenben »Vieux Anvers«, Chicagóban »Alt Wien«, Londonban »Konstantinápoly« és legutóbb Bécsben »Alt Wien«. De e felsorolások egyike sem állott oly erős szerves összeköttetésben, azzal a kiállítással, melynek kiegészítéséül szolgált, mint a hogy az ezredéves Magyarország fennállását ünneplő nemzeti kiállítás áll majd a magyar nemzet ősi központjával, Budavárral.

Az eszme, mely megvalósításra vár, Ös-Budavárát tervezi megépíteni a Mátyás király utáni korszakban a török hódoltság idején. Az olasz izlésben nemesedett magyar pompa kora ez, melyre rányomta tisztító, tarka bélyegét a török árom.

A magyar kormány a kiállítás szomszédságában levő állatkert egy nagy részét

A „Muraköz“ társasága.

A katona-életből.

Tizenhárom nap a katonaéletből.

Váltóvonalást, adóintést a katona ember csak elviseli valahogy. Még el is tudja ezeket titkolni a feleség előtt, de az utóbbinál már magát az asszonyt is »mozgósítani« kell. — Az utóbbi pedig a fegyvergyakorlatra való behívás.

Hogy ez az esemény számba menő hadi mozgósítás tényleg megtörténik, bizonyítják azok a pityergő szemérmes paraszt menyecskék, kik ily »prezentálás« alkalmával körül ülnek a Marséri kaszárnya ruharaktárát és a kocsiszin előtt elterülő kis gyesep földet.

Hogy miért?... Azt teljesen felesleges tudakolni. — A míg a regiments orvos körültaogatja a »vendéget« és végezetül egyet lóditva azon, bosszusan rámondja, hogy: mars! — addig azoknak bele kell temetni az arcukat csipkészlélű szekendőkükbe és úgy kell tenni, mintha sértnak az arukat. — A vén, sticchojtos katona, a ki már a harmadik komiszon rágódik, erre olyan flegmatikusán vágja ki a legtalálabb megjegyzést:

— Nézd mán komám, hogy értenek a marokirozásból.

Es ki tudja, valyon nincs-e igaza? Nem mosolyog-e az a parázsszemű menyecske csakon a műkönyveken keresztül egy fél óra múlva valamelyik polyhes állu ficsurra, a midőn már a reg-

ruta kápiár büszke önérettel összeállítja a most már katonakka avangirozott civileket és megfeszített forchrifitos lépésekkel vezeti ki a pókhalás barakba az ő egyetlen drága férjcsékjét is. A fényes osillogó könnyeseppek leperregnek a rózsás, fiatal arczról, a kiert pedig ezek a piciny gyöngyszemek leszivárogtak a sötét szempillák alól, az a most lanyar, keserű tekintettel nézgeti azokat a jól ismert, zsiros, összefoltzott mondurdarabokat, melyek egy garmadába hányva, olyan szánalmasan néznek ki, mint egy megnyomorodott, halogyos szemű csataló. Az arcok megnyulnak, kelletlen kifejezést öltének, mint nagygyakorlaton, ha víz hiányában vadasvanyu kőkényt eszik a baka szomj-oltáról és ftymálva duskálják össze az operette-szerd kosztűmökét egy-egy hirtelen kibökentett megjegyzéssel.

— Ebbe még kéregetni is lehetne, komám.

A zupastráflis, szolgálatot tevő örmester, ki a helyzet komolyágához illő hivatalos méltósággal rágicsálja a husvét vasárnapjáról megmaradt virginia csutkát, a sértelt önérett hangján, keményen vágja oda a szót.

— Ne turkánjanak kendtök... Otthon még parádés mondurnak is elkeltne — Konvencionális röhög hangzik föl a rozszant huszárú isfálóban, mely között el-el csuszik feleleiké egy-egy bakakiszóllás.

— No, hogy segítse rá az Isten az örmester urat.

Belránként belemordul egy-egy vastag hang:

— A meddig a komiszon megismeri a számot.

Az összejelölt, kemény bakkancsokról másnap reggelre lefújja a szellő a kérésztendőös

penészt és »tisztán« ott áll egy reservista szakasz, várva az »öreg«t.

Az öreg, kit korára bátran lehetne fiatalnak is nevezni, katonás pontossággal jelenik meg kora reggel és megtartja az első bemutatót. — Szép férfias arczán a szelid jószág tükröződik le; változott szávaiból a nemes lélek humanizmusa beszél.

Bolyhos, idő előtt megvénhéd, szőrmőcs emberek bámuják kimeresztett szemekkel az »öreg«t, a mint végig nézi őket a kimustrált, színehagyott mondurban és tudakolva kérdi:

— Hiányzik valakinek valamije?

Egymásra néznek, mintha egyik a másikat biztatná, hogy szóljon: igenis hiányzik, vergónia, diensreit s több ehhez hasonló kedvezményes dolgok, miket valószínűleg véletlenségéből lelejtettek ki a Gebühren Vorschriftból.

— A kinek valami kérése van, lépjen előre.

Cugfűhler Lóla b, egy hórühorgas vásárhelyi czuczilista, a kit odalen Bocsnában teleg-ráfkaronak választottak ki s csak kevésbé mult, hogy ki nem kommandiroztak az országút szélére, s különben kényelmes funkciózra.

— Kapitány ur jelentem alásan, rövid a nadrágom.

A kapitány ur mosolyogva nézi végig a Goliath embert. Kerteuchot, vorvártfrontot kommandirozott neki és végtére meggyőződik, hogy biz az csak tédig ér, az pedig vorschrift ellenes lévén, okvetlenül intézkedésre szorul.

— Örmester! Jegyezse föl és intézkedjék.

A cseh manipuláns örmester együgyű arcot vág és határozatlan hangon kérdezi:

— A nadrágot toldassam meg, vagy...

— **Haldosás.** Bertalanics János nyug. dráva-vásárhelyi kántortanító mult hó 20 án hirtelen elhunyt. Béke hamvaira!

Zongorahangoló R o p a s, cillii zongorakészítő és hangoló e hó 12-én Csáktornayra érkezik.

Magyar Ház **Stacstár** czimen új, népies irányú ismeretterjesztő, társadalmi és szépirodalmi folyóirat indult meg. Az előtűnik fekvő első szám tartalmának változatossága, képei és cínos kiállítása után itélve a folyóirat hézagpótlónak ígérkezik s bizonyára szivesen fogja venni mindenki, a ki olcsó pénzen olyan olvasni valót keres, a miből hasznót és gyönyörűséget is merithetne. A folyóirat havonként 80 84 oldalnyi fűzetben jelenik meg 9-10 képpel. Előfizetési ára: egy évre 2 fit 50 kr. félévre 1 fit 30 kr. negyedévre 70 kr. egyes szám 25 kr. Megrendelést: Budapest, Ferencz körút 1 szám III. emelet.

Boldogasszony szepi. fogantatására misének. Orgonára állta Juhász Peter Nagy-Kanisán. E gyönyörű dallam miséneket autograph alá adtam és a jövő héten a megrendelőknek postára adhatom. A megrendelő 2 drb 5 kros helyet tesz levélbe és hozzam küldi. — Ebből bérmentve lesz küldve a kótás és szöveg-gel ellátott fenti ének. Kérnetek a becses megrendelők tisztán kiírni a nevet és a postát. Minden kántornak énektárában nemcsak megálja a helyet, de kell is, hogy ott legyen. Nagykanisán, 1895. november hó 1. Juhász Peter.

— **A Szalay-Baróti nagy munkája** A Magyar Nemzet Történelge gyorsan halad előre. Immár a 24. fűzet jelent meg belőle a melyben Szalay Jozsef II. Zsigmond koráról szól azzal a vilagos szép előadással s azzal a minaszervi alaposággal, mely a korán elhunyt történetíró minden munkáját jelegezte. Különösen kiemeljük a Velenoe és Magyarország közt folyt háboru elbeszélését, mely valóban példaképe a jó történeti művészetnek. Ugyanigy értékes részlete a fűzetnek az a néhány oldal, melyeken a szerző Husz János fölépését és mely a halálát említi, s a melyeket egy szeretői érdekes rajz illusztrál. Husz magyára hurokolása egy prágai könyvtárban őrzött egykoru rajz reprodukciója. — Nagyon szép Zsigmond király arcképe is, mely Dürer Albertnek a nürnbergi városházán őrzött festményét reprodukálja, ugyanaz Zsigmond császárt mutatja be a sienai székesegyház mozaik képeken hű másolatok, mely magyar történeti munkában most jeent meg először. — Zsigmond király pénzének, aláírásának, pecsétjének másolatai is emelik a fűzet értékét. A kiadó özég mint eddig minden fűzethez, ehhez is csatolt külön művelékletet, Pilyót Károly híres képét. A szent korona elrablását reprodukálva. Így a Szalay-Baróti-tele munka valóban méltó lesz arra, hogy minden magyar család könyvtárában helyt foglaljon, csak négy kötetre terjedvén, a kevésbé tehetősek is könnyen meg fogják szerezhetni a millennium ez emlékművét, mely már a jövő évben teljes lesz. Egy fűzet ára 30 kr. és megrendelhető Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Oskáto:nyán.

— **Rendkívüli sikert ért el az osztály-sorsjáték intézménye Magyarországon.** Ma, midőn az első osztály húzása be van fejezve és már a nyereményeket is kifizették, ezt a lényt nagy meglepéssel konstatálhatjuk, mert ily módon az osztály-sorsjáték nálunk is az első lépés a kis lutri eltörlése irányában. A magyar osztály-sorsjáték nagy sikere főleg abban áll, hogy a társadalom összes rétegei résztvettek benne és büszkeséggel konstatálhatjuk, hogy a magyar osztály-sorsjátékot az egész világon legkedvezőbben fogadták. Valóságilag érthetetlen ebben a tekintetben az osztrák kormány eljárása, midőn nem engedte meg, hogy a magyar osztály-sorsjáték Ausztriában magában is elarusítottassanak. Magyarország sokkal előzetkenyebb s jól emlékeztünk arra, hogy még csak rövid idő előtt is mindenfelé árultak nálunk a lembergi kiállítás sorsjegyeit. Remélhető, hogy a magyar kormánynak sikerülni fog, hogy itt is helyreállítsa a paritást, annál is inkább, mert az új osztrák pénzügyminiszter Bilinski lovag, október 24 én tartott expozéjában bejelentette hajlandóságát a kis lutri eltörlésére. — Egyébként Ausztria engedélye a magyar osztály-sorsjáték vezetőségének érdekében nem áll, mert az osztály-sorsjáték kelendőse, a haza határain belül is, valóban példátlan. Ezért ajánlatos, hogy mindások, akik sorsjegyeket vásárolni akarnak, ezt minél előbb megtegyék, nehogy oly kellemetlenségeknek legyenek

nek kitéve, mint az első húzás előtt, midőn az utolsó napokban annyi megrendelés érkezett Heintze Károly budapesti főelárusítóhoz, hogy a megrendelők jelentékeny része már nem kaphatott sorsjegyet. — A második osztálynál előreláthatólag még sokkal nagyobb lesz a vásárlókedv, mert a nyereménykiadások itt még hasonlóhatatlannal nagyobbak. Ugyanis a sorsjátékban résztvevő sorsjegyek száma 10.000 darabban kevesebbedett, míg a nyeremények száma több mint kétszerannyira növekedett. Ehhez járul még a nyeremények mesés nagysága a második osztályban. — Lessz ugyanis egy 600 000 korona összegű külön díj, továbbá 5 főnyeremény 400.000—500 000 korona összegben, egy hogy egy sorsjegyre esetleg egy millió koronát lehet nyerni. — Könnyen érthető tehát az az óriási érdeklődés, melyet a közönség tanusit e második osztály iránt, melynek húzása már december 6—14-én lesz. — A sorsjáték vezetősége figyelmeket bennünket arra, hogy az I. osztály sorsjegyek tulajdonosainak ajánljuk a II. osztály sorsjegyeknek mielőbbi beszerzését, ami legkönnyebben úgy történik, hogy az illetők az I. osztály sorsjegyet beküldik, mire az igazgatóság postán, utánvéttel megküldi a II. osztály sorsjegyet. — Miután az I. osztály sorsjegyeket teljesen elarusították, a II. osztályra vonatkozó megújításra oly nagymérvű tolongás várható, hogy minden I. osztály sorsjegy tulajdonosának legmelegebben ajánljuk, hogy minél előbb intézkedjék a II. osztály sorsjegyének megszerzése iránt.

C S A R N O K.

Az ezredéves kiállításról.

Magyarország legszebb vidékei

Az ezredéves kiállítás, a mely bizonyára sok ezrével csábítja Budapestre a külföldi vendégeket, kitűnő szolgálatot tesz majd a vidéknek azzal, hogy különféle módon bemutatja az ország legszebb vidékeit, a gyógyító- és üdítő helyeket. Magyarország hegy-völgyes, vadregényes vidékei sorra váltakoznak majd az Alföld pompás legelőivel, a Balatonvidék tájaival. — A bemutatás is különféle módon történik, de mindig a teljes szépségükben szem elé tárva a szép tájakat. Elsőben is lesznek stereoszkopikus képek Nagy, panoráma-szerű szekrények lesznek ezek, egyszerű forgató készülékkel, úgy hogy a néző egy-egy vidékről 40—50 képet is nézhet egymásután, az összes nevezetes épületeket, kiránduló helyeket, szebb pontokat, környéket nagy színes fölvételekben. A nagyobb fürdőket, üdülő- és kiránduló helyeket pedig külön fülkékben, plasztikai módon fogják bemutatni. Magyarország szebb helyei sorra következnek ezekben a diorámákban. Teljesen hű mintákban mutatják majd a vidék minden szépségét, hegyeket, völgyeket, erdőket, patakokat, fürdőket, épületeket stb.

A tengerfenék világa.

Egyik kis csudája lesz az ezredéves kiállításnak. Egy kis előcsarnokból a földbe menő félig homályos barlangszerű folyósóba jut a látogató, s a mikor mind lejjebb lejjebb megy, sziklatömbök, oszlopok, cseppkövek között találja magát misztikus félmályban, temperált nedves, hűvös légkörben. Mintha egy ismeretlen világban, a tenger fenékén járna. S jobbról-balról, fölül-alul tüvegfalakon át egy csodálatos, sohase látott világ tárul eléje, az elmésen, panoráma-szerűen megcsinált tengeri aquarium, benne a tenger fenekénél bámuatos eleven világgal állatfajok. Emitt bizarr alakú halak, csikok, tühalak, tengeri ördögök, odább a folyton mozgó lágytestű polpok, csigák és kagylók között a tengeri rózsák százaai lepik el a fenéket, kitarják tarka karjaikat, azután egy rezzenésre összebujnak s percekbe telik, a

mag ugra kinyitják pompás, piros, narancs-sárga, zöld és kék szirmaikat. Tüskébőrűek, lomha tengeri csillagok hevernek szerte. — Kágyólóhéjak közt mászik visszafelé a remetetrák, tengeri uborkák hevernek a különös alakú algák közt. — Hogy az illuzió teljes legyen messze a háttérben egy óriás körkép lesz folytatásaképe a tengerfenéknek, folyton mozgó, változó vettlet képekkel. — Egy elsüllyedt hajó széthullott roncsai fokozzák a kép hatását s körülötte mozognak uszálnak a halak és medzák, a tenger fenék csudálatos lakói eleven példányokban

A magyar háziipar.

Az ezredéves kiállítás egyik legszebb és legüdvösebb feladata megösmertetni a magyar népet a világgal. A magyar népet, a maga teljes valóságában. A házat, a szobáját, a csürét, az ólját, a viseletét, az életmódját, a szokásait, az erkölceit és a két keze munkáját. Ennek a czélnek szentelik a kiállítás taluját, ötvennél több épülettel és százon felül levő melléképületeivel. Eről a faluról még többször lesz alkalmunk beszélni, most csak egy nagy épületéről essék szó, a hol a magyar háziipar kerül bemutatásra. Maga az épület a pozsonyi városházának mása lesz s pozsonyi iparosok építik, egészen hiven az eredeti nyomán. Négy nagy csoportra oszlik benne a kiállítás; ezek:

1. a fonó- és szövő-ipar;
2. fonások fűzvezzsűből, hánscsból, gyékényből, szalmából;
3. agyagipari czikkek;
4. faipari készítmények.

Mindenik csoport nemcsak a készített tárgyak bemutatására szorítkozik, hanem egyszermind teljes statisztikáját adja, hogy hány ember foglalkozik az illető háziiparral, hány férfi, nő, gyermek, mennyit tesz az évi termelés s mennyi a munka keresete. De ezen felül, hogy a kiállítás képét változatosá s mrgát a kiállítást tanulságossá tegyék, bemutatják életnagyságu figurákkal és csoportokon a készítés módját is. Az agyagipari csoportban például egy tűzálló téglából összerakott kis házikó lesz a melyben a papírmasszából élethűen utánzott szaluzsányi fazekas korongján tálakat és bögréket készítenek, egy másik csoportban az asszony meg a fiu az agyagot veri, áztatja és gyurja a fazekas kezéhez; egy harmadik pedig a kész fazekakat, tálakat, bögréket rakosgatja és helyezi el. A fonó és szövő-ipari csoportban látni való lesz a torontáli szőnyeget készítő bánffy-hunyadi nő, a felvidéki csipkeverő leány. A vessző és hánscs fonó csoportban látható lesz a dorogmai kosárfonó család munkássága, azon kezdve mikor a család ifjabb tagjai hántani kezdik a fűzvezzsűt s végig minden processzuson, amint a készülő kosár kézzel-kézre jár s végre a család fejének a kezéből kerül ki, mint formás kész kosár. Ugyanigy látható lesz egy hajdu nánási szalmakalap készítő család s egy bártfai gyerekkjátékok, babákat, fa-faragásokat csináló familia: A babukat mind az illető vidék ruháiba öltöztetik s a szükséges ruhákat, eszközöket, szerszámokat már fel is hoztatták Budapestre.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Lapulajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

S urednikom može je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tišće se sadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Ježofa urednika vu Čakovcu.

Redateljstvo:

Kajšara Fiebel Filipova kam se predplata i obmane pošiljaju.

na hrvatskoj i mađjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svakog tjedna jedan jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obmane se poleg pogodbe i šal računaju.

Navuk iz naravoslovja.

VIII.

Deždj.

Gdo to nezna, da deždj iz oblakah pada? Nu kak to biva, toga vi za sigurno nebi znali, da niste čuli, kaj sam vam do vezda o megli i oblakih pripovedal. I ovak budete dokučili lahko vse ovo.

S istih zrokov, s kojih postaju megle i oblaki, postaje i deždj, ako su ti zroki vekši i jakši. Navadno oblak iz početka nije velik, nu po malo biva i vse to temneši; a na zadnje padaju iz njega prave kaplje vode. Ovak vam je s meglom. Ako se pomalo povnožava para, to se kapljice, koje se vu njoj nahadaju, tak povekšavaju, da vse to silneše i na oči gled padaju na zemlju. Velimo ond da deždj curi. Ovaj se deždj od navadnoga deždja tim razlikuje, ar se stvara blizo zemlje, ter oblaki nisu ober nas nego okolo nas i navadnom su deždju kaplje vrlo male, dok su visoko gori, nu padajuć nize, povekšavaju se vse to više; ar su hladneše, nego kaj je zrak, koji je pod njimi, pak padajuć doli raz hladniju paru, koja je vu zraku, i koja spustne, i vu kaplje se pretvori; a ove se kaplje zstanu s prvešnjemi, ter se žojimi spoje i zliju vu povekše kapljice, a kadkada prav i vu velike kaplje, kakkvimi deždj pada na zemlju.

Vu nekojih stranah svēta pada deždj gusteše (gustokrat), a vu nekojih redje

Pri nas različito. Ako hoćete, da znate, koliko put pada pri nas na ljeto poprečno. to vam bum povedal; po priliki 60 krat. Kaj se vremena tiče, to najvećkrat pada meseca juniusa, i to najmenje do 6 krat.

Vu velikih gorah pada gustokrat plahi deždj; ar kak se vlažni zraki dotekne hladovite gore, to od nje ohladne, sgustne i para se pretvori vu kapljice, a kapljice se povračaju vu kaplje, ter padaju na zemlju. Da se deždj stvori podaleko od gorah k tomu je dosta, da se zstanu dva protivni vetri dosta vlažni i nejednake topline; od hladnoga vetra ohladni i topli veter, pak će se para, koja je vu njem skupiti vu kaplje i pretvoriti vu oblak a iz ovakovoga oblaka pada deždj.

Ako bi jeden od ovih vetrov bil mnogo hladneši od drugog, pak ako bi se naglo zmėsali, ako bi na primer visoko vu zraku mrzel sever vudrčl vu jaki jug; to bi onda moglo nastati nekaj osobitoga, to najmre, da bi deždj padal iz vedroga neba. To bi s toga nastalo, kaj se para, naglo razhladjena tak naglo stisne i sgustne, da se odmah velike kaplje pretvori, koje kakti deždj padaju na zemlju. Pamтите zatim, da tu neima najprije drobnih onih kapljicah, koji se neko vrēme uzdržuju vu zraku, ter au megla, kad jih gledamo iz bliza, a oblak kad jih vidimo iz daleka. Budući anda da tih kapljicah neima, to deždji, to jest, deždj pada, a oblaka nije videti. Nije li to osobito pojavljenje? Dakak da je osobito; nu samo zato, kaj da je bog zna kak čudnovato.

Pokehdob da znati, da rado slušate o ovakovih osobito pojavih, to ću vem još nekaj više pripovēdati.

Gdo pažljivo gleda i motri kaj okolo njega biva, bude prez dvojbe opazil gđekai čerlenih kapljicah na listju od drēvja i na stēnah vu hižah; a kak se je začudil, ako je videl čerlenu površinu na močvarah. Jeli da je čudo! Kak da nebi bilo, kad čerleni deždj pada! Kak čovek nebi našil, kad se na' da iza ovakovoga deždja tobož mora krvavi tabor nastati! — Vmirite se, prošim vas, pak najte vérovati, da za istinu krvavi deždj pada, nego poslušajte inene. Te tobože čerlene kaplje, kaj ih tu i tam pojedince nahadjamo postaju od mladih metuljah, kad se zvaliju; a kaj se tiče čerlene vode, koju vidimo kadgda vu kalužih, zrok joj more biti nekakvo bilje, a k okad i čerlene zivince, koje su tak male, da pojedine komaj vidimo; a kad ih se vnožina skup spravi, to dovršina od njih počerleni. Gdo nije nigdar čul od takovih živincah, taj misli, da voda od deždja postane čerlena, a ovakovag deždja drži za krvavoga.

Ovo anda uije istina; nu zato je opet moguće, da čerleni deždj pada; a to se more evo ovak dogoditi: praške i pare različitih stvari ponese veter vu zrak. a ovi praški i pare budući čerlene mogu deždjevne kap ljice čerlene pofašabati.

Vu sredini protuljetja iza plohe plava kadkad ondi, gde se voda nabere, nekakva žuta masa. Gao toga nepozna pobliše, rekkel bude, da je ta žuta kora sumpor, pak

ZABAVA.

Osel zna.

Jedna zla navada vam je ta, ako čoviek sve osle poprek za najbedastija stvorenja ovoga svieta drži i svaku bedastoću priekim putem oslarijom imenuje, bez da prije promisli, da mnogi ljudi, koji se i ter kak spametne drže, više krat takova diela pućine, koja niti najoselskešemu oslu nebiniti u senji na pamet dođja. Hvale vriednih barem iznimkah nemanjka te ih je i poviest zlatnimi slovami u svoju knjigu napisala.

Balaamov osel n. pr. je bil pametniji od svog gospodara te je dapače i znal pametno govoriti. Petrice Kerempuha vuhak je hodil u skolu i vučil se je knjige četeti, a ne dugo je sad tomu, da se je jedan osel kakti skroven policajmaš izkazal.

Bilo je to — vzemimo, da je bilo u francuzkom trgovačkom varauš Marseille. Tu se je vozil nieki prevejani francuz na s-oslom podpreženimi koli mimo malte i varauš nutar, te je posve nedužno sedel na pesku; kojega je na kolca natovaril, i tak se je bedastoga vćinil, kak da još nikada za svog cielog živ-

ljenja nebi bil pod maltom niti inozemsku vuš prešvercal.

Ali financi pri malti nisu takaj na glavni opali. Oni su svakdanjeg izkustva znali, da pri švercanju oni, koji se najbedasteše drže, su najbolje prevejani. Zato je jedan stupil k-kolam, posegnul, bez da je za dopućenje prošil gliboko nutar u piesak i zvrleki jednu veliku flašu žganice, koja se je hotela prešvercati i peneze za ulaz u varauš prišparati.

Kad je foringaš to videl, nije hotel dugo čekati, dok bi red i na zivu žganičnu flašu dšel. Zjednim skokom, koj bi svakoj buhi bi na čast služil, skoči on iz kolah i prićme biežati, kak da je zemlja pod njim gorala, u varauš, gde za kratko vrieme med štacuni i množinom sim tam hodećih ljudih zniknul.

Svoju foringu je ostavil, a to je bilo i pametno; jer on nije hotel iz zla u gorje daspeti, nego je radje dal porišće samo nego li porišće i sekriom skupa. Izpostavilo se je najme, da je u piesku au kolih bilo toliko flašah punih žganice, da bi se kaštiga za švercanje iste, petdeset krat veća imala platiti nego je bila vriedna sva roba, kola, osel sa hami i oglavniciom skupa.

Nu financi ipak nisu bili zadovoljni plienom, kojeg su zapliečili. Šrdilo ih je najme neizmerno da im je krivec već na to rekneć iz ruk vušel a snjim i nagrada, koja oblast

za ulovljenje takovog griešnika izplaćuje. I svako ufanje, da bi ga ikada više pred oči dobil, činilo se je izprazno, jer on samo se bu sigurno čuval k financom si po kola i osia dojt, a u varauš sa 370000 stauovnikah nije tak lahko čovieka nedužno sedećega i bedastog se činećega najti.

I sam osel se je tak bedast vćinil i tak nedužno okolo se gledaval, kak da nebi znal put brojiti, jer ga je nutri u njegovoj oselskoj duši peklo i srdilo, da ga za tu cielu stvar nitko nikaj uepita, akoprem on jedini najbolje zna, kam je njegov gospodar odbešal.

Iz oslovog potmajnog škilenja je jedan izmed financov razzabral, da on — najme osel — nebude nikakove skrovnosti u svojem srdcu čuval, cim mu se razumljivo dopove, da se tu sad za javno obće dobro radi, i njega sve, kak javnu i službenu osobu gleda i preštima.

U to anda ime stupi k-sivcu, polaganó ga izpreže te ga kani na ljubezni način i liepimi riečl u dobro volju spraviti i za se predobiti.

„Moj srdćeni oslek“ — prićme mu govoriti, gladiti ga i sve na okolo treptati! — „Moj ljubimac, moj sladki srebrni šargec, jeli, tebe preziraju i za nikaj drže svi bedasti ljudi, a nikomu nedođe na pamet od tebe si gatati dati! To je ziva istina, da ti krivicu

bude za istinu govoril o sumpornom deždju. Nu to nije sumpor; naberite te kore, pak posušite i vužgite, i osvedočili se budete, da niti ima živoga mudroga plamena niti dušeće duhe kak sumpor: Žuta ova kora, o kojoj govorimo, dohadja od žutoga cvetnoga praška različitoga derveća, kak je n. pr. jaša, omorika, ljeska, borovica i t. d. Ovu prašinu stepe i splavi ploha sabere ju vu tekućaj vodi, pak ju skupi na stanovitom mestu. —

Jeli niste za svoiega življenja nikaj čuli o tak zvanaj mani nebeskoj, tojest o nekakovoj hrani, koja iz neba pada? Toga vem za istinu ima. More se dogoditi, da se zestanu dva silni vetri, da vudre vu sebe, pak da ponesu sobom vu visinu različite zrnje. Ovakovo zrnje tirano naglim vetrom more pasti nakla, pak ako se dogodi zdeždjom, to nikakvo čudo, ako se čini, da takov deždj pada. — Ima bilja, ter mu je korenje uprovo na vrh zemlje na njem su krugljice kak zrnje. Kad deždj ovo zrnje opere, a veter posuši i okružji, toga mora deždjevna ploha zevsema spere, pak s brezaljkov na polje zanese: ljudi koji ga prvlje nisu videli, misle zbilja, da je ono nebeska mana.

Nu za vse ovo bilo bi još kojekak, lahko je još za krvavi i sumporni deždj, pak za nebesku manju ali kaj će te vi, kad vam rećem, da s deždjom zelene žabe iz neba padaju? Za raztolnaćenja toga zedosta, je da znate, da ove živinice upravo iza vibra po ljepom lijetnom danu žurno izilaze iz svojih zakutakah (skroviščah. Ostalo morete i sami pogoditi.

(Drugi put dalje).

Razvitek željeznica.

Prva parna željeznica otvorena je po Juraju Stephensonu 25. septembra 1825. ljeta, anda upravu pred 70 ljetmi. Druga je išla iz Stocktona vu Darlington i bila 41 kilometer duga, a čug (vlak) je trebal 4 vure, da prevali taj put, doćim denes netreba niti čelu jednu vuru.

Od toga časa slėdil je razvitek željeznica dosta hitro i vu drugih zemljah, dok nije naroćito vu posljednjem deceniju upravo orijaškim korakom krenul napred. Drugi i treća željeznica, koje su otvorene vu septembru 1828. i oktobra 1828. ljeta, bile su austrijska pruga (otroka) iz Budjevojicah vu Keršbaum (64.4 kilometra) i franczeka pruga iz St. Etiena vu Andrézieux (18 kilometra). Obedve ove pruge s prince su rabile konjske sile, ali su kratko vrėme za tim preuredjene za parni (dampf) promet. Četrti po redu a prva željeznica vu Ameriki otvorena je 28. decembra 1829. iz Baltimora vu Ellicots Mills (24 kilometra). Onda je slėdila 5. majaša 1835. Belgija (Bruselj—Mnrines 20 klm.), a za njom Njemačka (Prajzka 7. decembra 1835. (Nürnberg Fürth 6 klm.), Franczeka 26. augusta 1837. (Pariz—St. Germain 19 klm.; prva lokomotivna pruga), Austrija 17. novembra 1837. (Floridsdorf—Wagram 13.1 klm., prva lokomotivna pruga). Na devetom mestu stoji otok Kuka (1837.), na 10 mestu Rusija (Petrograd—Carskoje selo 27. klm., 4. aprila 1838.), na 14 mestu Nizozemska (Amsterdam Harlem, septembra 1839.), na 12 mestu Italija (Napalj—Portici, 8 klm), 3. oktobra 1839.). na 13 mestu Švčarska (Basel St. Luis, 1.9 klm., 15. junijaša 1844., na 14 mestu Danska (Aitona—Kiel, 106 kilom, 18 septembra 1844.), na 15 mestu Jamaika (21. novembra 1845.), na 16 mestu Španjolska (Barcelona—Mataro, 30 oktobra 1848.), Onda slėdiju Kanada (1850.), Mek siko (1850.), Švedska (1851.), Peru (1851.), Čili (1852.), Izhodda Indija (1853.), Norveška (1853.), Portugalska (1854.), Brazilija (1854.), Južna Australija (18. majaša 1854.), Egiptom (1856.). Rumunjska (1860), Mala Azija (1860) za 31 mestu redaju se kapska kolonija 1862., Algir 1862., Argentina 1862. Paraguay 1863, Nova Selandija 1863., Grčka 1869., Japan 1882., Kina 1876., Srbija 1884. i Perzije 1888.

Čela Europa imala je konce 1840 ljeta 2925 klm. željeznica, 1850. ljeta 23504 klm., 1860. leta 50862 klm., 1870. ljeta 104914 klm. 1880. ljeta 168983 klm. 1890. ljeta 223869 kilometra.

Vu Ameriki vu istom su razdobiju ze-

ljeznice ovak nastale: 4728; 15064; 53896; 93139; 174666; 331417. Amerika je anda već ljeta 1880. pretokla Europu, a ljeta 1890. nadmašila je Europu za 108000 klm., dapaće same sjedinjene države imale su 1890. ljeta 268409 klm. željeznica; tojest za 44240 klm. više nego čela Europa.

Vu Aziji čbilo je 1860. ljeta 1395 klm., 1870. ljeta 8185 klm., 1880. ljeta 16287 klm., 1890. ljeta 33724 klm., anda nekaj malo više nego li vu čeloj Rusiji 30957 klm).

Vu Afriki bilo je 1860. ljeta 443 klm., 1870. ljeta 1786 klm., 1880. ljeta 4646 klm., 1890. ljeta 9386 klm., anda skorom toliko kak vu Španjolskoj (9878 klm.),

Vu Australiji bilo je 1866. ljeta 367 klm., 1870. ljeta 1765 klm., 1880. ljeta 7847 klm., 1890 ljeta 13889 kilometra.

Vu svih pet stranah svėta bilo je anda 1840. ljeta 7653! 1850. ljeta 38568; 1860. ljeta 107961; 1870. ljeta 209789; 1880. ljeta 372429; 1890. ljeta 617285 kilometrov željeznica.

Medju evropskim aemljama dužinom prugh ljeta 1890. prva Njemačka (Prajzka) 42869 klm., za njom Franczeka 36895 klm., Englezka 92297 klm., Rusija 30957, Austro-Magjarska 27118, Italija 11907, Španjolska 9870 klm., Švedska 8018 klm., Belgija 5263 klm, Švčarska 3190; Nizozemska 3060 kilometrah.

Na 100 kvadrat kilometrov dolaki prostornih klm, željeznice: vu Belgiji 17-8, vu Englezkoj 10.3, vu Nizozemkoj 8.6, vu Njema koj 7.9, vu Švčarskoj 7.7, vu Franczckvj 7, vu Italiji 4.5, vu Austro-Magjarskoj 4, Španjolskoj 1.9 vu Rusiji 0.6.

Na 10000 dušah dolazi kilometrah željeznica: vu Švedskoj 16.8, vu Švčarskoj 20.9, vu Franczkoj 9.6, vu Danskoj 9.1 vu Njemačkoj 8.7, vu Englezkoj 8.5, vu Belgiji 8.6 vu Austro-Magjarskoj 6.4, vu Italiji 4.1, vu Španjolskoj 5.6, vu Nizozemskoj 6.4. —

Po državi edobrona

Magjarska razredna lutrija.

Od nezdavnja počele suse vu Budimpešti srećke (loze) za magjarsku razrednu lutriju, uređjenu povodom milenijske izložbe.

čnel Kaj ne, moj sinćec, moj dragec, moj velkoglavćec, moj mudri dugouhec, ti znaš gde tvoje gazda stanuje i kaj ne, da'buš nam ti njegov stan pokazal?!

Takovomu ljubeznomu nagovaranju se osel nije mogudi protiviti i jer je opazil, da su sva uža razvezana i lanc odkapćeni, porbrisal je vuhmi uekoliko krat po zraku okolo, kak puš svojemi rogi odgovoril glasno i razumljivo: „I-a“, te pričme srednjim kašom proti varašu kasati.

Financ se spusti i kaše za njim, a jerbo pak u svakom većem varašu svaku oslariju rádi naslednju. stoga su ih najprije sledili kaj kakvi dečki, zatim raznovrstni dangube, onda filarke a nazadnie sve, kaj je noge imalo. I ova lavina se je med strašnem kricom i smehom i huškanjem valala kroz duge i kratke, široke i uzke, jednake i krivodaste ulice i uličke, te čim je to sve glasnije i glasnije bivalo, tim je bil sigurojji i u službi svojoj marljiviji naš dobr! oslek.

On je iz svoiega lahkoga kasa sve malo pomalo došel u galopp, u kakov od otca Noćma vremen još nijedan osel nije došel i: „Kaj se je dogodilo?“ vikali su jedni, a „Osel to zna“, drugi, a „I-a“ osel!

I nut! Na jedan krat ov istijski gatalac pred jednom zamazanom i smetnom žganice krćnom postane, a iz nje u isti hip stupi ou-

s-bedastim obrazom čoviek, za da i on vidi, kaj se je to dogodilo i kaj to strkališće znamenuje.

I jer je francuzki narod uljudan uarod, stoga stupi financ za oslom napred te oslovomn gazdi s bedastim obrazom, na svoj način raztolnaći čielu stvar makar mu to i nije po voljno bilo.

Kaštigovana nezahvalnost.

Nieki odlični gospodin si je pri jednom stolaru dal napraviti male gatrice na ovoj pisaći stolek; za damu knjige i pisma nebudu iz njega na pod opadala i kad je naućnik s gotovimi gatricami dofučkal, cingetaj je gospodin po žepu naokolo i dal malomu zamazancu jedan sroberni sekser za trinkgeld.

Gospodin ravnić nije bil dužan, dapaće niti pol krajčara dečku dati, jer za dielo je i onak moral majstoru platiti, u dečko je stal pri svojem majstoru u službi gospodina. Ako pak je on to kak je već dobra ili zla navada, ipak učinil i preko svoje dužnosti korsćil, tak je to bila samo njegova dobra volja i ničesa drugoga, ipak barem zahvalnosti vriedna.

Al navćnički grintavec je bil drugoga mnjenja. Kroz više krat prkomerne i hvaleće

se darežljivosti ouih, kojim je dielo donadla, naućen, postal je svriemenom toga, mnjenja, da on na trinkgeld ima svoje stalno, pravo, dapaće da ga mnogo više lde nego mu je gospodin sad u ruku stisnul.

Zato je posrdno škiiil na tobožnji mali dar i naguzal vrh očih čelo te obrnul pleća skupomu gavranu, za koga je gospodina sad držal i svojemi papučami odrušil dalje bez svakoga „Hvala liepa“ ili „Bog plati“ fuć-kaćući svoju navadnu „Be fordułtam az kony-hár.a“ —

To je pak gospodina moralo ipak razsrditi i on odlučil toj bezobraznost dečkovoju odmah i kaštigu podileiti, pak zato vikne za nezahvalnim grintavcem:

„Čuješ dečko, nu der malo stani, pak mi pokaz! kaj sem ti dal? Ja mislim, da ti nisam dobro dal.“

Nu to se mali zamazancu svojimi papučami tak hitro obrne, kak pojacl u komediji. Njegov obraz se je razvedril od veselja, jer je u duhu miesto tog malog seksera videl u svojoj ruki srebernoga forintaka ili barem srebernu krunu te je hitro u ruki dršeoga maloga srebernjaka pružil gospodinu pod nos.

Ov pak ga je iz dečkove ruke liepo mirno vzel, spustil ga k njegovoj braći natrag u žep te je rukem med njimi po žepu opet cingetal, ali ovo cingetanje je sad bilo, kak

Pod razrednom lutrijem razumjeva se takova lutrija, gde se za svako vlecenje s nova placu ulozak za one srećke, koje nisu u prvemjenju vlecenju dobile sgoditka. Magjarska razredna lutrija podeljena je u dva razreda, a ima samo 100000 srećakah. Cena celoj srećki ove lutrije odobrene po drzavi, ustanovljena je na 40 krunah ili na 20 for. Pri prvom vlecenju, koje se je već obavilo od 16. oktobra ovoga ljeta u Budimpešti, ter se je u ove četiri dni iz vleklo 10000 brojev. dobil je 9000 sgoditkov po 80 krunah, 860 sgoditkov po 200 krunah, 100 sgoditkov po 400 krunah, 18 sgoditkov po 1000 krunah, 10 sgoditkov po 2000 krunah, 8 sgoditkov po 4000 krunah. 2 sgoditka po 8000 krunah i po jedan sgoditek od 10000 15000, 20000, 30000, 40000, 60000 i 80000 krunah. Vsi sgoditki isplatili su se odmah prez ikakvoga odbitka.

Iza vlecenja srećakah I. razreda ovlasteni su posjednici još neizvlečenih 9000 srećakah, da u ponovnu uplatu od 20 for. ili 40 krunah isćeju (zahtevaju) srećku II. razreda, doćim se za srećke II. razreda imade platiti i cena za prvo razredno vucenje.

Vu II. razrednom vlecenju, koje će se obaviti vu Budimpešti od 5. do 14. deembra ovoga ljeta izvek'o se bude vse skupa 21499 sgoditatak i jedna nagrada. toga ce se vlecenja izvleći 20000 sgoditkov po 100 krunah, 1150 sgoditkov po 200 krunah, 200 sgoditkov po 1000 krunah, 100 sgoditkov 2000 krunah, 27 sgoditkov po 6000 krunah, 10 sgoditkov 8000 krunah; 4 sgoditki po 10000 krunah, 2 sgoditki po 15000 krunah, 2 sgoditki po 20000 krunah, ter po jedan sgoditek 50000 krunah, 100000, 200000 i 400000 krunah, doćim nagrada iznosi 600000 krunah. Kod ovoga se vucenja smatra 4° najviših (uključivo sgoditke za 6000 krunah) sgoditkov glavnimi sgoditki, pak bude nagradu od 600000 krunah dobil vlastnik onog od tih glavnih sgoditkov, koji bude posljednji izvlećen. Bude li anda kao zadni sgoditek izvlećeno 400000 krunah, tad će posjednika ove srećke zapasti i nagrada od 600000 krunah, a ce anda vu vsem dobiti povrat originalne srećke odmah i prez vsakog odbitka ljepu svotu 1 milijun krunah ili 500000 forintih. Bude li pako posljednji izvucen glavni sgoditek od 6000 krunah, to će on dobiti raz tih 6000 krunah još i nagradu od 600000 krunah.

zvonjenje mrtvomu na sprevodu; jer je k-tomu rekeli: „Isbilja sam se prevariti i nisam ti dobro dal. Takovim nezahvalnim dećkom, kakov si ti, ja navadno nikaj nedajem, I sad gledaj, da se spred mene bez traga zgubi, jer drugać bum još jedan krat misli, da ti nisam dobro dal, posto me je tak nekak ćudno pričelo u desnoj ruki žegetat, a kad se ona komu u lasi zaleti, onda neide tak hitro iz njih van!“ —

Komu bi vjeroval?

Peter: „Dragi sused. danas si moram sito u melin na mlenje odpeljati, budite tak dobar, pak mi posudite vašega osla, da nebum moral sam kolca vleići.“

Pavel: „Ah vrlo mi je žal, da vam to nemogu ućin,ti, jer mi osel nije doma. (U tom esel zakrić, u štali „I-a“).“

Peter: „Evo, baš se je sad u štali oglašil.“

Pavel: „Ta nemoće da budete vi mojemu oslu više vjerovali, nego meni.“

Em. Kollay.

Da se olehkoti nabava srećakah, to su one podeljene i na desetine i dvadesetine. ter košta jedna desetina 2 for. a jedna dvadesetina 6 for. za prvi razred. Vsićak je najshodnoće da već kod prvog vlecenja srećke nabave, pošto se i onak mora kod nabave za drugo vlecenje naknadno uplatiti i cena za prvo vucenje.

Vu Ćakovcu se dobivaju srećke vu knjižari:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor).

KAJ JE NOVOGA?

Budimpešta, 28 oktobra.

Magjarski minister nastave dr. Wlasica upravitel je na sve školske inspektore vu Magjarskoj naredbu, vu kojoj konstatuje, da doduše povnozanje pućkih školah vu zemlji preljepe napreduje, ali š njime ne stoji vu istom razmerju intenzitet poduke. Po izkazima zadnjega pućkoga popisa samo 60 2 postotka mužkoga i 46 40 po sto ženskoga stanovništva zna pisati i ćitati. Nadalje, da je od proglašenja zakona o poduki vu magjarskom drzavnom jeziku već ćetirinajst ljet prešlo, a da se nevidi delovanje istoga vu nemagjarskom pućanstvu vu većšoj mjeri. Za to se opozoruju vu prvom redu školski inspektori, da najoštreše nadziru izpunjenje školske dućnosti deće obvezane na pohodeć škole, ter pri tom vze meju vu pomoć organe municipijah. Obzirom na navuk magjarskoga drzavnoga jezika, nije vu školskom ljetu 1893 - 94 od 7200 pućkih školah vu 2199 pućkih školah postignut nikakov uspjeh vu navuku magjarskoga jezika, ili se vu obće vu njima nije niti podučavalo vu tom jeziku. Nije samo uredovna, već i patriotska dućnost školskih inspektorah, da nastoje odstraniti to nepodnosivo stanje. Na redba je dostavljena svim upravim odborima i municipijama.

Milinejski penezi.

Magjarski minister finacijah kani dokora predložit zastupnićkol hiži osnova zakona, kojim će se dozvoiti, da se za spomenek tisu godišnjice magjarske drzave kuje vu drzavnoj kovnici spomen penezi. Pošto se tomu spomen penezu kani dati krunske vrēdnost, i pošto je za krunu zakonom ustanovljen oblik forma, to se mora i za taj novi penez zakonom ustanoviti forma i vrēdnos.

Havajska kraljica vu Austriji.

Javljaju, da razpreztoljena havajsk kraljica Lilinokalani kani doći vu Eropu, ter vu Austriji. Nećak kraljićin, knez Kailua već je kupil kod Torbola blizu Gardskog jezera zemljišće, gde će se zazidati za kraljicu villa. Ljetovati će kraljica vu Castellu Pianellu blizu Conegliana. Kraljica Lilinokalani, koja vezda 57 ljet stara, bila je zamućna za Dalmatinca O. Dominisa, koji je vu svoje vrēme bil guverner Oahu a i Maui.

Žene i duhan vu Japanu

Vu Japanu je pušenje tak razprostranjeno da nevdidiš niti ženu ni mužkarca prez pipe (lule). Devojćice počimlju pušiti već vu 10 ljetu. Žene upotrebljuju dugše kanise nego mužkarci, pak ako koja hoće da osobito odlikuje mužkarca, onda zapali svoiu pipu, odbije par dičov, pak ja onda pruži mužkarca da izpuši lulu do kraja.

Razdelba jezicah.

Po statistiki razdeljeni su glavni jeziki ovak: Kinezići do 400 milijuna ljudi, hindo-

stanski više od 100 englezki više od 150 milijuna, ruski 72, njemaćki više od 60 milijunah, španjolski 48, franceski 46, japanski više od 40, talijanski više od 30, doćim turski govori nekaj više od 25 milijuna ljudi.

Kaj znadu mala deća?

Kaj? znadu deća kad idu vu šestom ljetu vu školu? Jako malo, odgovarja jeden fiziolog, koji je nezdavnja išel izpitavat deću vu jednom varahu kaj vse znaju. Ou veli, da ih 14% nije uigdar vidlo zvezdu, 45% zorauo polje, 20%, nije ih znalo, da se mlēko dobiva od krave, 55%, nije ih ni slutilo, da se dervene stvari dećaju od drēva, 15%, nije znalo, kak se zove žuta, zelena i modro farba 40%, nije jih videlo svinju, 30%, rekla je da semije rasteju na drēvi i t. d.

Maškori na gostovanju.

(Iz Medj murskog koledara na lēto 1896).

Anglianskoga orsaga Putujući sim, pak tam, Dobre ljude, braću dragu Isćuć došli smo sim kvam Vidli jesmo dosti toga, Dajte, da j s i kod vas, Kaj imate veseloga, Gledimo za kratak ćas.

Dobre volje, pa ponizni Vrli putnici jesmo. Vas gospon japica hižu I ve svate prosimo! Ne da gladni smo, al žedni, Znate sami, to pak tu. Ah! med vas smo stupit vredni Da pošteno znam bu

Prijateljski nas prijeti Na veseli dirindaj, Med vami se zavrteti, Potrpite malo kaj Noge k tomu nisu trudne. Poskoćiti kaj se da, Vidli bnto ljudi ćudne Iz dalnjih krajev doma.

Složil:
Mart. Kutnjak.

Nekaj za kratak ćas.

Zna dobro Navučitelj: „Dajder nam poveć, Jakob, koja je vtica po tvom mnenju najlepša?“ Jakob: „Dobro pećena guska!“

Obrana Sudec: „Vi ste anda upotrebili noć za kradju?“

Obuženi: Ali gospodin sudec, ja sam za istinu nedužen, noć je l bia tak temna, da nisam moevl razpoznati, kaj je moje, kaj li le tudje.“

Jasan mig. Gospodin: „Recite mi fraćica, kaj dritže vi o ljubavi?“

Fraćica: „Vnogo né, ljubav je odviše teoretićna, doćim je ženitba praktićna.“

Priredil:
Glád Ferencz.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLÁD FERENCZ.

Nyiltér.

E rovat alatt közlőtekért sem alaki, sem aralmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Hamisított fekete selyem Egessünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepéldörög és csakhamar kialszik, maga után csekély barna hamut hagyván, addig a hamisított selyem (mely ziros színű szallónás lesz a könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festékanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem példörög, csak meggöribül. Ha valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való akár egész végében levő valódi selyem szövetekből, Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Csodalatos a hatás

fehér, üde és rózsás arcbőrt kaphatni okvetien a

Bergmann-féle lilikomtej-szappan

Bergmann & Co.-tól Drezda—Tetschen.
naponkénti használata által.

Kapható, darabja 40 kért Csáktornyan

889 Gráner Testvéreknél. 3—15

3326 tk. 1895.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírószág mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az államkincstár végrehajthatónak Szklepits Mihály végrehajtást szenvedett elleni 14 frt 91 kr. és 6 frt tőkötvetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék a csáktornyai kir. járásbírószág terü letén fekvő podtureni 721 tkv 17 hrsz. a. ingatlanból Szklepits Mihály (nős Pozsgai Rozáliával) podtureni lakost illető $\frac{1}{2}$ részre 209 frt; becsértékben a podtureni 723 tkv. 582 hrsz. alatt ingatlan egészben 60 frt; a podtureni 1060 tkv. 1051 hrsz. a. ingatlan egészben 69 frt; a podtureni 728 tk. 1508 hrsz. a. ingatlan egészben 106 frt; a podtureni 1010 tkv. 657 hrsz. a. ingatlan egészben 144 frt becsértékben az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelelt ingatlan az

1895 évi november hó 22 na d a. 10 órákor

a podtureni községbíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%.-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszter rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. 894 1—1

Kir. bírószág mint tkvi. hatóság.
Csáktornyan, 1895. szeptember hó 13

A csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat

t. cz. részvényesei

1895. évi november hó 28-án délután 3 órákor Csáktornyan,

a társulat saját házában tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghivatnak.

TANÁCSKOZÁSI TARGY:

Igazgatósági indítvány 200 drb. új részvény kibocsátása iránt.

Csáktornyan; 1895. november hó 2 án.

Az igazgatóság.

42. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésben minden részvényes személyesen vagy törvényes meghatalmazottja (41. §) által gyakorolhatja; de ezen jog gyakorolhatására megkivántatik, hogy a részvényes legalább 20 éves és részvénye a közgyűlés előtt legalább 2 hét óta a társulat könyvében az ő nevére legyen beírva és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg, azaz 1895. évi november hó 25-éig az intézet pénztárába letétesse. 896 1—3

Meghatalmazványok csak részvényesek nevére állíthatók ki.

Hirdetés.

Csáktornyan, a Deák-utcában
özv. Pecsornik Károlyné tulajdonát
képező

korcsma

az összes hozzá tartozó helyiségekkel
együtt 1896. évi január hó 1-től bérbé
adandó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

özv. Pecsornik Károlyné

898 Marburg, Post-Gasse 4.

Oglas.

Vu Čakovcu, vu Deák vulici
vdovice Pecsornik Károlyove

krčma

sa k njoj spadajućimi stanji skupa se
od 1-ga januara 1896. na rendu daje.

Više od toga pismeno, ali ustmeno
moći je zeznati pri

vdovici Pecsornik Karolya

1 3 vu Marburgu, Post-Gasse 4

A kőbányai

KIRÁLYSÖRFŐZŐ

részvénytársaság

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy sör gyártmányainak elárusítását megkezdte és azokat:

Aszok, Király, Márcziusi, Korona és Bajorsör

elnevezés-el hordékban és palackokban hozza forgalomba.

826

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

6—6

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Az első osztályban ki nem huzott **osztálysorsjegyeknek** ezen húzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközlendő, és pedig kizárólag a sorsjegyeken jelzett elárusítónál.

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második húzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a mig a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszermind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Egy millió

1,000,000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

az

államilag jóváhagyott

Magyar osztálysorsjátékon

melynek

nagy

nyereményhúzása

1895. december 6—14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

1 egész 40 frt   1 tized   4 frt
1 fél   20 frt   1 huszad   2 frt

(Portó fejében 5 kr. ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Nyeremények

1 jutalom	á 600 ezer korona =	600000 korona
1 nyeremény	á 400 „ =	400000 „
1 „	á 200 „ =	200000 „
1 „	á 100 „ =	100000 „
1 „	á 50 „ =	50000 „
2 „	á 20 „ =	40000 „
2 „	á 15 „ =	30000 „
4 „	á 10 „ =	40000 „
10 „	á 8 „ =	80000 „
27 „	á 6 „ =	162000 „
100 „	á 2 „ =	200000 „
200 „	á 1 „ =	200000 „
1150 „	á 2 száz korona =	230000 „
20000 „	á 100 „ =	2000000 „

21499 nyeremény = 4.332.000 korona.

Heintze Károly

főelárusító

Budapest,
Szervita-tér 3. sz.

Sürgöny-czim:

Lottoheintze Budapest.

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.

Arverési hirdetés.

A csáktornyai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közbirré teszi, hogy Zakál Henrik ügyvéd által képviselt Muraközi takarékpénztár végrehajtható, Horváth Lukács, Pollák Mátyas beliczai lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 82 frt tökéltve telés és járuléki iránti végrehajtásból ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék, a csáktornyai kir. járásbíró területén levő IA beliczai 86 tkvben 67, 245, 287, 585, 781, 812, 890, 975 hrsz. alatti ingatlanokból és legelő illetőségből végrehajtást szenvedett Horváth Lukácsot illető egyharmad része 322 frt kiállítási árban. II. A beliczai 463 tkv. 345 hrsz. a. 1/3 részben Horváth L. 1/3 részben Horváth Gergely és egyharmad részben Novák József és neje Berkovics Franciska tulajdonán felvett és 123 frtra becsült egész ingatlan a végrehajt. törvény 156 §-a értelmében. III. A beliczai 512 tkv. 597 hrsz. a. 1/3 részben Horváth Lukács 1/3 részben Horváth Gergely és 1/3 részben Brzanolzski Antal és Ignác tulajdonán felvett és 125 frtra becsült egész ingatlan a végrehajtási törv. 156 §-a értelmében. IV. A beliczai 200 tkv. 771/6 hrsz. alatt felerészben Horváth Lukács és felerészben neje Horváth Borbála tulajdonán felvett és 109 frtra becsült egész ingatlan a végrehajt. törvény 156. §-a értelmében. V. A beliczai 440 tkvben 1/3 részben Vidovics Illés 1/3 részben Vinkovics György és neje Taradi Margit és 1/3 részben Pollák Mátyas és neje Kollárics Katalin tulajdonán felvett és 40 frtra becsült legelő illetőség egészben a végrehajt. törvény 156 §-a értelmében. VI. A beliczai 516 tkv. 995 hrsz. a. ingatlanból Horváth Lukácsot illető 1/3 része 71 frt 66¹/₂ kr. kiállítási árban az árverést ezennel elreudelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1895. évi december hó 2-án délelőtti 10 órakor

a beliczai községbíró házában Zakál Henrik felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben vagyis az 1881 LX. tcz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezése sörrel kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni. 900 1 - 1

Kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.
Csáktornya, 1895. október hó 25-én.

Egyedüli raktár

valódi

OROSZ GUMMI

galloschnikból

POLLÁK GYULÁNÁL

899 **Csáktornyan.** 1-3

A legjobb
gyöker-szappan

**SCHICHT-féle
szappan**

kulcs védjeggyel.

Uj találmány,
patentirozott.

Tulajdonsága:

Igen jól kiszáritva, kiftűnően tisztít, a használatban legtakarékosabb.

Jótállás: tiszta s ártalmatlan a fehérnemű és a kezeknek.

Elárúsítás:

**Gráner Testvér uraknál
CSÁKTORNYÁN.**
812 7-16

József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.
Fülöp szász Coburg-Gothai herceg ő kir. fensége szállítója.
Sürgönyezim: GOTTSCHLIG BUDAPEST. Telefon 57-86

**GOTTSCHLIG
AGOSTON BUDAPEST**

thea-, rum- és cognac-
nagykereskedő

Központi iroda: IV. ker., Váci-utca 4 szám.

RAKTÁRAK;

IV. Váci u 6 sz. a Mandarinhoz. VI. Andrassy-ut 23. sz. Hong-Cong a Városház.tér mellett. város-ához a kir. opera átellenében.

IV. Egyetem-tér, Egyetem-utca sarkán, a „Japan nőhöz“

KIVITELI PINCEK:

X. kerület, Kőbánya, Füzér-utca 9. szám.

Bizományi raktár Csáktornyan:

Strahia Testvérek uraknál

Közvetlen behozatalu valódi kínai és orosz karaván-teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

844 3-10

Arverési hirdetményi kivonat

A csáktornyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az államkincstár végrehajthatónak Todor József zalaújvári lakos végrehajtást szenvedett elleni 7 frt 54 kr. tőkötvetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a n.-kanizsai kir. törvényszék a csáktornyai kir. járásbíróság területén levő 161 tkv. 71, 69, 149 és 322 hrsz. a. ingatlanokból Todor Józsefet illető 1/3 részére együttesen és 500 frt kikialtási árban, továbbá ugyanezen tkv. n 177 hrsz. a. ingatlanból Todor Józsefet illető felezése 88 frt és 492 hrsz. a. ingatlanból illető felezése 86 forint becsárban az árverést ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1895. évi november hó 30 án d. e. 10 órakor a zala-újvári községbíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszter rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. 897 1-1

Kir. bíróóság mint tkvi. hatóság.

Legjobb szerkezetű svájci zsebórák.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

órás és ékszerész Csáktornyan,

Főter, az új takarékpénztári épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

**SVÁJCZI ZSEBÓRA-
arany-, ezüst- és chinai ezüst-áru
raktárát.**

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért

Minden e szakmába vágó javításokat jóállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó árak mellett.

R a i i n g e r ó r á k.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített

MUNKÁK.

Kő-, aczél- s réznyomatu
díszművek.

Magyar, német, francia
és angol

REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban fölszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfölemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek
egyszerűen és legékebben
kötve a leggazdagabb választékban.

Mintakönyvek s rajzok
NŐIMUNKÁKHOZ

*

A „MURAKÖZ” társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ és RAJZESEKŐZŐK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTESZETE

Csáktornyan.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.
IFJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI ÉS OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK.

zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kívá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabban eszközöltetik.

*

Megyéink tantintézetében használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.